

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Causæ amissionis Beneficiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Collativas: si loquebantur de Beneficio, non extendebantur ad Pensiones, neque ad Hospitalia, neque ad Beneficia, quorum Impetrans non erat capax: verbum *Ecclesia*, non complectebatur Cathedralium: Mandata, quae dabant Beneficium vacans, non extendebantur ad Beneficia aliis debita: si eodem tempore plura vacarent, quae nemini deberentur, minus duntaxat affectabatur Mandatario: si Collatori mandatum fuisset, ut conferret primum Beneficium vacans, aut suae Collationis, aut alterius, pluribus vacantibus, unum ex sua Collatione debebat: si teneretur dare Beneficium suae Collationis, illud dare non poterat, quod ad Superiorem erat devolutum.

Quantum, quando conferendum: Antecedentia Collationem.

TRES QUÆSTIONES sequentes, quae pertinent ad quantitatem rei conferendae, Locum ubi conferendum, & res praemittendas Collationi, docent 1. Reditus oneri ac Dignitati proportionandos esse, quod ab Argumento Collationis Beneficiorum alienum est; 2. Conferendum esse sine diminutione. 3. Collationem neglectam per Sex menses, ad Superiorem devolvi. 4. Beneficium Patronatus conferri posse sine praesentatione Patroni. 5. Si Patronatus ad Ecclesiam Collegiatam pertineat; Praelatus praesentare debet cum Capituli consensu: si Capitulum dissentiat, Collatio est annullabilis. 6. Collatio fieri non debet sine consilio ejus, qui consulendus est, nisi valde à Loco distans sit, aut defunctus. 7. Non est conferendum juxta preces Haereticorum. 8. Collatio gratuita esse debet. Denique, ubi Collatio non est libera, velut in casibus REG. IV. V. VI. VII. implendae sunt conditiones, quibus illa est obnoxia: proinde *Quatuor illae Regulae* ad unicum rediguntur.

Prima trium Regularum circa adjuncta Collationis restringi debet ad casum necessitatis, & eum, quo Collator Beneficio servitutum imponere potest. Dispositio Textus laudati odiosa est, & restringenda ad casum expressum, nempe eum, qui fuit observatus. Vid. *Cap. 6. & 11. de Prab. & GONZALEM ibid.* REG. II. exolevit; item taxa, de qua loquitur III.

Confectaria Collationis, & de Actionibus Beneficiorum.

Quamvis multa sint consequentia Collationem, Autor hic tantum loquitur de obligatione accipiendi Ordinem annexum Beneficio, & de petitione Beneficiorum in Jure; circa quam observandum est, eam nasci vel ex Jure remoto, vel ex proximo ad Beneficia: prius nascitur ex Praesentatione, vel Expectativa; posterius ex Collatione, sive imperfecta, quae vocatur *Institutio*, sive perfecta, quae vocatur *Collatio*, sive ex alia quavis Provisione, imprimis ex Electione & Confirmatione ipsius. De causis hujus petitionis disseritur in REG. LIX. & sequent: Exceptiones ejus sumuntur ex amissione Jurium; Replicationes pertinent ad casus in *Regula* comprehensos. Duplicationes Exceptionibus respondent. Argumento *Regulae* & Exceptionum rite enucleato, corrumpit totus ille apparatus Replicationum & Duplicationum.

Cui competat Actio BENEFICIARIA?

Loquendo in Quæstione praecedente, de causis hujus Actionis, indicatae sunt Personae, quibus illa competit: nam tales sunt ea, quae Jus habent remotum, aut proximum ad Beneficia: unde fit, ut, in discussione hujus Quæstionis, exponendi sint casus,

in quibus plures Personae concurrunt ad idem Beneficium, agiturque de Praelatione aliis, alteri. Tres sunt casus. *Primus*: is, in quo Capitulum plures Personas in numerum Canonicorum adsciscit, cum sponsonne primam Praebendam vacaturam iis conferendi; & tunc ii, qui autoritate Apostolica recepti sunt, anteferuntur iis, qui recepti sunt autoritate Capituli, inter quos ponuntur illi, quos admittit cum licentia Pontificis. Casus hic rarus est, & exponitur in REG. LX. *Secundus* est, cum plures extant Mandatarii ad primum Beneficium vacans in eadem Ecclesia, & tunc is, cujus Mandatum anterior est, praefertur aliis, nisi aliquis eorum habeat clausulam *Anteferri*. Genus hoc desit esse in usu: exponitur in REGULIS LXI. LXII. LXIII. *Tertius* est is, quo Patronus Laicus successivè, aut simul, plures Clericos ad idem Beneficium praesentat; & tunc praelatio datur ei, qui Institutionem ante alios accipit; species hujus casus, quem exponit REG. LXIV: est in praxi.

REG. LX. pertinet ad Beneficii accessorium, scilicet Praebendam debitam Canonicatui: ceterae Beneficium respiciunt.

De Jure Actionis Beneficiorum, Adjunctis ejus, & Confectariis.

Tres Quæstiones jungimus, idcirco quod de singulis unicum verbum sit dicendum, nempe. 1. *Judex Loci*, in quo situm est Beneficium, cognoscere debet de Actionibus Beneficiorum, nisi extent circumstantiae, quarum cognitio pertineat ad Superiorem v. gr. si agatur de Dispensatione Pontificia REG. LXV. 2. Mandata sunt odiosa, *Cap. 4. de Prab. in 6.* laudato in REG. LXVI. Possessionis Quæstio ante Petitorium proposita, definiri debet, antequam agatur de Petitorio. Duo anni concessi sunt ad illud prosequendum & judicandum REG. LXVII. 3. in Quæstione circa denegationem Provisionum, eas *Judex* dare potest ei, quem iniquam repulsam passum fuisse judicat, CLEMENT. 3. de *Rescript.* REG. LXVIII.

Et haec sunt Observationes in primam Partem hujus Capituli, quae respicit acquisitionem Beneficiorum, sub nomine *Collationis* contentam: è quibus patet, multa esse vitia, tum ex parte ordinis, tum ex repetitionibus, vel ex parte Exceptionum, Replicationum, Duplicationum inutilium, vel ex parte rerum abrogatarum.

De amittendis Praebendis & Dignitatibus.

Haec sunt observanda circa secundam Partem, de Amissione Beneficiorum, incipientem à REG. LXXI. Exceptio hujus *Regulae* non est accurata; nam Officium, non est Beneficium: *Regula* autem loquitur de Beneficiis, de quibus dicit, illa non posse auferri sine causa; proinde Officia excipi non debent.

Causae Amissionis Beneficiorum.

Exponendo Quæstionem hanc per *Regulas* XXXIII. plures assert argumentis alienas. Tales sunt ea, quae respiciunt nullitatem Provisionum: haec enim obstat acquisitioni; amissio autem acquisitionem legitimam supponit. Proinde, haec *Regulae*, quae pertinent ad acquisitionem, male collocantur sub amissione, posito quod sub illa fuerint omittae; aut inutiliter iterantur, si continentur sub acquisitione. Ut iis, in hac Quæstione, uteretur, dicendum erat, crimina & defectus, quae Provisiones irritant, privare Beneficiis, cum emergunt post Provisionem; vel privationem mereri. Quoad crimina, allegare debuisset: 1. Omnia, quae Beneficii vacationem, ipso facto, operantur; ea collecta sunt in *Regulis* circa Irregularitatem. 2. Ea, quae per privationem puni-

puniuntur, eodem loco enumerata. Quoad defectus, Matrimonium allegare potuisset, quod, sicut impedit validitatem Provisionum, cum præcedit, vacationem operatur, cum subsequitur; agiturque de Clericis in Minoribus, aut simplicem Tonfuram habentibus. Idem est de Professione Religiosa. Fundamentum est in Regula: *Eadem est ratio contrariorum*; undè natum est. 1. *Cap. de Reg. Jur. Per quasumque causas res nascitur, per easdem dissolvitur.*

Quoad alios defectus, qui acquisitionem Beneficiorum sequi possunt, Unicus est, nempe, defectus mansuetudinis, qui amissionis Beneficiorum causa esse possit: contrahitur per armorum professionem, per exercitium Justitiæ Criminalis, aut artis Chirurgiæ, quæ ferro utitur & mutilat. Cum hoc genus defectus sit voluntarium, & vitæ Clericali contrarium, Beneficiorum amissionem operari potest: reliqui, nempe Dementia, Surditas, Cæcitas, manuum tremor, Paralysis, Lepra, hunc effectum non operantur. Amissio Beneficiorum est gravis pœna, quæ proinde locum habere non debet, nisi cum delictum grave est. Juxtà hoc sentiendum est de Regulis, quæ pertinent ad Beneficiorum Amissionem, per delicta, non verò per meros defectus productam. Inter illa delicta, quædam tantæ sunt gravitatis, ut, per seipsa, pœnam mereantur; alia, quæ non merentur illam, nisi accedente Contumaciâ, quæ certum signum est pertinaciæ in delicto. Undè fit, ut sint Casus Privationis, *ipso facto*, & Casus Privationis, per Sententiam.

Ex his principiis sequitur, 1. REG. LXXII. ad rem non facere, quæ dicit, eum, qui Beneficium legitimâ viâ non acquisivit, illud amittere; cum amissio propriè non cadat, nisi in res validè acquisitas.

2. REG. LXXIII. esse falsam, quoad defectus, qui non operantur Amissionem Beneficiorum benè acquirentium, quamvis, si præcessissent, validæ acquisitioni obstaculo fuissent.

3. REG. LXXIV. esse falsam, quoad Casus, in quibus Collatores, Præsentantes, Eligentes, erant in quasi possessione conferendi, præsentandi, eligendi: nam actus ab illis profectus validus est, quamvis deinde proprietatem illius Juris amittant. Quoad casus, in quibus ejusmodi personæ non habuissent quasi Possessionem, Regula est aliena; quoniam Provisio fuisset nulla.

4. Falsa est REG. LXXV. quatenus dicit, amitti Beneficium ob furorem perpetuum: si enim præcesserit, invalida fuit acquisitio; si successerit, injusta foret amissio.

5. REG. LXXVI. est iteratio doctrinæ præcedentis adversus pluralitatem Beneficiorum. Idem est de REG. LXXVIII. circa eandem pluralitatem.

6. Falsum est, Beneficium cessare cum causâ, ob quam datum est; falsa proinde REG. LXVIII. quæ id asserit. Textus laudatus agit de Privilegiis, quæ cum suâ causâ cessare debent.

7. Cessatio à Divinis, etiam absque causâ legitimâ, Beneficii vacationem non operatur; imò laudatum *Cap. 8. de Offic. Ordin. in 6.* non jubet, ut privatio per Sententiam feratur REG. LXXIX.

8. Non residentia, de quâ loquitur REG. LXXX. unum est è delictis, quæ non merentur Privationem Beneficiorum, nisi accedente Contumaciâ, per Monitionum contemptum manifestatâ.

Præterque reliquarum Regularum hujus Quæstionis ex iis sunt, quæ Argumento sunt alienæ, idè quòd, vel loquantur de Depositione ab Ordine, & sic longius progrediuntur, vel de Suspensione Temporalis à perceptione reddituum, quæ pœna valdè discrepat à Privatione Beneficiorum.

REG. CII. quæ loquitur de Cessione, aut Resignatione, plures habet Exceptiones, & aliquot Replicationes, quæ inutiles evadunt, si Regula restringatur ad Resignationem ritè factam, & admissam ante re-

vocationem. REG. CIII. loquitur de Casu Resignationis tacitæ.

Quod legitur in his Regulis, extenditur ad Permutationem, quæ est Resignatio mutua, & ad Translationem ab unâ Ecclesiâ ad aliam, cujus acceptatio demissionem prioris includit.

Præfatæ Regula XXXIII. reducuntur ad duas generales. Una est, amitti Beneficia, vel *ipso facto*, patrandò crimina, quibus hæc pœna cohæret, vel Sententiâ latâ post Confessionem, aut Convictionem Rei: alia est, amitti Beneficia per Resignationem expressam, aut tacitam, sub hac includendo Professionem Religiosam, Matrimonium nec non Collationem Beneficii, cui Possessor consensum præbuit.

Ad Quem pertineat Jus auferendi BENEFICIA?

Autor observare debuisset, ex Regulis præcedentium Quæstionum sequi, Jus auferendi Beneficia pertinere ad Legislatores, qui privationem Beneficiorum, vel *ipso facto*, vel per Sententiam faciunt, & ad Judices, qui Leges exequentur: nam vidimus Ecclesiasticas Leges hoc duplex genus privationis tulisse; & Judices eas executioni per Sententiam suam mittere, per quam, aut Beneficiis exuunt, aut exutos declarant Reos, pro variâ Legum dispositione. Præterea, observare debuisset, amissio Jure ferendarum Legum, aut judicandi, vel exercitio horum Jurium, unâ amitti Jus auferendi Beneficia.

Ex his observationibus cernitur. 1. Quòd, ut REG. CV. vera sit, supponendum est, Principes condere non posse Leges privantes, neque Magistratus eandem penam imponere posse Leges exequendo. 2. Fatendum esse, Episcopo, sive tamquam Legislatori, sive tamquam Judici, competere Jus auferendi Beneficia. 3. Hæreticos & Excommunicatos non habere Jus illud, nisi ab Ecclesiâ tolerati sint: undè nascitur veritas REG. CVI. & CVII.

Quid, & Quantum amittatur?

Quod legitur in *Tribus Regulis* hujus Quæstionis, respicit Amissionem ex Beneficiorum pluralitate ortam; & reducitur ad unicum Principium; nempe, is, qui novum Beneficium acquirit, anteriora amittit, scilicet unum, aut duo, aut tria, pro numero, quem possidebat.

Antecedentia Amissionem seu Privationem Beneficiorum, ejusque Consecraria.

Has duas Quæstiones connectimus, quarum solutio docet, Episcopum juxtà *Can. 2. DIST. LXVII. & Cap. 5. de his quæ sunt à Prælat. sine &c.* non posse deponere Sacerdotem sine consensu Capituli; & juxtà *Can. 7. DIST. LXXXI.* Episcopum deposito Presbytero assignare debere locum ad peragendam penitentiam. Utraque res parùm argumento affinis est; quod est amissio Beneficiorum.

Præterea *Can. 2.* laudatus, non loquitur de Capitulo, sed de Episcopis, qui cum Episcopo concurrere debent ad depositionem Presbyteri. Et hæc sunt observanda circa *Secundam Partem* hujus *Cap. VII.* quæ non minoribus ac paucioribus vitiis turget, quam Prima, licet multò brevior sit.

PARS TERTIA de reliquo Jure Præbendarum.

REGULÆ indicant solum sedem materiæ propositæ, nempe Textus loquentes de Incremento, aut Diminutione, Alienatione, Permutatione, Reservatione fructuum, Acceptione Possessionis Præbendarum, exceptâ REG. CXV. quæ, loquens de Sectione, adjicit Textibus eam prohibentibus, plures Exceptiones: 1. Casuum, in